

Naslagdocument infographic ongewenst gedrag (enquête 2025)

Onderwerp: Ongewenst gedrag

Datum: 8 mei 2026

Auteurs: Stephanie Goes (Algemeen bestuurslid De Geneeskundestudent, voorzitter Gezond Werken), Sabine van Happen (Projectlid Gezond Werken) en Wies Sluiter (Projectlid Gezond Werken)

Inleiding

De Geneeskundestudent (DG) is de landelijke belangenbehartiger voor ruim 15.000 geneeskundestudenten in Nederland. DG zet zich in voor een veilige leeromgeving voor alle geneeskundestudenten. Dit is een essentiële voorwaarde voor goed onderwijs en een professionele ontwikkeling tot arts. Ongewenst gedrag is onverenigbaar met een veilige leeromgeving en vormt al geruime tijd een belangrijk aandachtspunt in de zorgsector.

In 2022 publiceerde DG een rapport waaruit bleek dat 1 op de 8 geneeskundestudenten in dat jaar te maken heeft gehad met verschillende vormen van ongewenst gedrag (1). Sindsdien is er in de zorgsector meer aandacht gekomen voor dit onderwerp. Zo heeft De Jonge Specialist (DJS) het rapport *'Nationale A(N)IOS enquête Gezond en veilig werken 2024'* gepubliceerd (2). Vanuit de VvAA is de campagne #vaniknaarwij gestart om meer bewustwording te creëren over de huidige werkcultuur (3). Daarnaast heeft DG het zorgmanifest seksueel grensoverschrijdend gedrag ondertekend samen met ketenpartners als de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG), Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband (LAD) en Federatie Medisch Specialisten (FMS) (4). Dit zorgmanifest is opgesteld onder leiding van regeringscommissaris Hamer en het markeert de erkenning van het belang van een gezamenlijke aanpak van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag in de zorg. Om het intercollegiale gesprek over ongewenst gedrag te stimuleren heeft de Leidse Co-Raad een kaartspel over grensoverschrijdend gedrag ontwikkeld (5).

Om inzicht te krijgen in de huidige situatie rondom ongewenst gedrag en mogelijke ontwikkelingen ten opzichte van eerdere bevindingen, voerde DG in 2025 een enquête uit onder geneeskundestudenten. In dit achtergronddocument worden de belangrijkste resultaten gepresenteerd en vergeleken met de enquêteresultaten uit 2022. In de enquête is de term 'ongewenst gedrag' gebruikt. Vanwege de vergelijkbaarheid met eerdere enquêtes is deze terminologie aangehouden. Wij erkennen dat alle soorten van ongewenst gedrag die in de enquête zijn bevraagd (verbale agressie, fysieke agressie,

pesten, discriminatie, seksuele intimidatie en bedreiging/intimidatie) grensoverschrijdend zijn (6).

Methode

Studie design en deelnemers

De Geneeskundestudent (DG) voerde een digitale enquête uit onder haar leden. De enquête was beschikbaar van 24 oktober 2025 tot 8 december 2025. Alle leden geregistreerd als geneeskundestudent aan één van de acht medische faculteiten, in bachelor- of masterfase of maximaal 6 maanden afgestudeerd, werden uitgenodigd voor deelname.

Onderwerpen in de enquête waren leefstijl van geneeskundestudenten, financiën en armoede onder geneeskundestudenten en ongewenst gedrag. De vragen zijn opgesteld door de projectgroepen en voor feedback op inhoud en begrip voorgelegd aan het algemeen bestuur, de beleidsadviseur van DG en betrokkenen met onderzoekservaring. Na een testfase zijn de vragen definitief vastgesteld.

Procedure en dataverzameling

DG heeft de enquête online uitgezet middels SurveyMonkey, een betaalde cloud-based applicatie voor het ontwerpen, verspreiden en analyseren van enquêtes. Uitnodiging vond meermaals plaats via email, de website en social media van DG. Na het verstrijken van de uiterste invuldatum werd de vragenlijst gesloten.

De enquête bestond uit een maximum totaal van 57 vragen, inclusief vervolgvragen en vragen ter onderscheid van subgroepen. Van elke deelnemer werden eerst een aantal demografische gegevens verzameld (studiejaar, universiteit, leeftijd, geslacht), waarna in vooraf bepaalde volgorde de verschillende thema's van de vragenlijst werden doorlopen. Een deel van de vragen werden afhankelijk van eerdere antwoorden wel of niet aan de respondenten voorgelegd, waardoor niet iedereen alle vragen heeft hoeven beantwoorden.

Er zijn 6 vragen gesteld over de mate waarin ongewenst gedrag is voorgekomen. Ongewenst gedrag is gespecificeerd als verbale agressie, fysieke agressie, pesten, seksuele intimidatie, discriminatie en bedreiging. Bronnen van ongewenst gedrag zijn medestudenten, A(N)IOS, specialisten, begeleiders of andere zorgprofessionals. Dit is een herhaling van eerdere vragen over ongewenst gedrag, die voor het laatst zijn gesteld in de enquête van 2022.

Data-analyse

De analyse werd uitgevoerd via de tool SurveyMonkey en Excel. Analyse van data vond anoniem plaats. Categorie data zijn als absolute aantallen (n) en percentages (%) gepresenteerd. Als dit van toepassing is, is voor numerieke data het gemiddelde gepresenteerd.

Resultaten

Algemene karakteristieken

De enquête is ingevuld door 2.114 respondenten. Er is een check gedaan op de datakwaliteit, waarna 53 reacties zijn verwijderd die geen inhoudelijke antwoorden bevatten en 1 reactie die als outlier beschouwd moest worden. Niet volledige reacties zijn meegenomen, waardoor het aantal respondenten bij de start 2.060 bedroeg en afnam tot 1.783 bij de laatste vraag. De gemiddelde invultijd lag op ongeveer 11,5 minuten.

De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 22 jaar. Het merendeel van de respondenten (88,9%) is tussen de 18 en 25 jaar oud, gevolgd door 8,6% die tussen de 26 en 29 jaar oud is. Verder is 45,3% van de respondenten bachelor student, 6% heeft verplichte wachttijd, 46,7% is masterstudent en 2% is minder dan 6 maanden geleden afgestudeerd. 77,8% van de respondenten is vrouw. De enquête heeft op elke faculteit een respons van minimaal 175 respondenten. Op twee faculteiten (Erasmus Universiteit en rijksuniversiteit Groningen) was de respons hoger dan 300 respondenten. Respondenten die bij de vraag over de vorm en het aantal keer ongewenst gedrag antwoorden hebben gegeven die boven de 30 lagen zijn geëxcludeerd. Dit betreft 2 reacties.

Ongewenst gedrag

Van de 2.060 geneeskundestudenten die aan de enquête zijn begonnen, hebben 1.783 studenten de vragen over het thema ongewenst gedrag ingevuld. Daarvan gaf 11,3% aan dat zij in de afgelopen 12 maanden te maken hebben gehad met ongewenst gedrag. Dit komt neer op 1 op de 9 geneeskundestudenten. Met ongewenst gedrag wordt bedoeld: verbale agressie, fysieke agressie, pesten, discriminatie, seksuele intimidatie en/of bedreiging/intimidatie. Dit is niet gelijk verdeeld over de verschillende genders. Van alle vrouwelijke respondenten heeft 12,3% (n=171) het laatste jaar ongewenst gedrag ervaren ten opzichte van 7,83% (n=30) van alle mannelijke respondenten. Daarnaast is er ook één non-binaire respondent die deze vraag met “ja” heeft beantwoord.

In 2022 gaf 12,6% van de geneeskundestudenten aan de afgelopen 12 maanden met een vorm van ongewenst gedrag te maken te hebben gehad. Dit komt neer op 1 op de 8

studenten. De basiskarakteristieken van de respondenten die de enquête invulden in 2022 en in 2025 zijn vergelijkbaar.

Van de geneeskundestudenten die ongewenst gedrag hebben ervaren, zit 78,2% momenteel in de masterfase, tegenover 21,8% in de bachelorfase. Waar verbale agressie, seksuele intimidatie, discriminatie en bedreiging/intimidatie relatief vaker voorkomen in de master dan in de bachelor, zien we dat onderscheid bij pesten niet.

Uitsplitsing per faculteit

Er worden verschillen gezien tussen de faculteiten. Van de respondenten die de afgelopen 12 maanden ongewenst gedrag hebben meegemaakt, studeren de meesten op de Universiteit Utrecht (14,0%), de Erasmus Universiteit Rotterdam (11,9%) en Radboud Universiteit Nijmegen (11,9%). Op de Maastricht University hebben studenten de afgelopen 12 maanden het minst te maken gehad met ongewenst gedrag (8,8%). De spreiding per faculteit en een vergelijking met de resultaten uit 2022 zijn weergegeven in tabel 1.

Faculteit	2022 (n = 253)	2025 (n = 202)
Universiteit Utrecht	14,7%	14,0%
Erasmus Universiteit Rotterdam	9,8%	11,9%
Radboud Universiteit Nijmegen	9,0%	11,9%
Vrij Universiteit Amsterdam	17,2%	10,5%
Universiteit van Amsterdam	13,2%	10,5%
Rijksuniversiteit Groningen	12,7%	11,4%
Universiteit Leiden	16,5%	11,2%
Maastricht University	8,6%	8,8%

Tabel 1: Het percentage studenten dat in de afgelopen 12 maanden ongewenst gedrag heeft ervaren uitgesplitst per faculteit.

Soort van het ongewenst gedrag

Op de vraag welk soort ongewenst gedrag de studenten ervaren kwam naar voren dat verbale agressie, net als in 2022, het vaakst voorkomt met 55,3%. In 2022 heeft 15,3% van de geneeskundestudenten seksuele intimidatie ervaren en in 2025 was dit 31,7%. Als het gaat om discriminatie zijn de cijfers nagenoeg vergelijkbaar. In tabel 2 wordt een overzicht gegeven van de enquêteresultaten uit 2022 en 2025. De respondenten konden in beide enquêtes meerdere antwoorden geven op deze vraag. We zien dat studenten die te maken hebben met ongewenst gedrag vaak meerdere soorten ervaren. Daarnaast zien we dat studenten meermaals per jaar dezelfde soort ongewenst gedrag ervaren.

Soort ongewenst gedrag	2022	2025
Verbale agressie	32,8%	55,3%
Seksuele intimidatie	15,3%	31,7%
Discriminatie	27,5%	29,1%
Pesten	15,7%	25,1%
Bedreiging en intimidatie	7,3%	20,1%
Fysieke agressie	1,5%	3,0%

Tabel 2: De aard van het ongewenst gedrag: de resultaten van 2022 en 2025 naast elkaar.

Bron van het ongewenst gedrag

Op de vraag door wie het ongewenst gedrag veroorzaakt werd, konden de respondenten eveneens meerdere antwoorden geven. Medisch specialisten (47,7%) waren het vaakst betrokken, gevolgd door patiënten/naasten van de patiënt (38,2%), A(N)IOS (20,6%) en medestudenten (19,1%). In 2022 was dit dezelfde volgorde.

Melden

Bedreiging/intimidatie wordt het vaakst gemeld met 41,9%. Discriminatie wordt het minst gemeld; 17,7% van de geneeskundestudenten die het afgelopen jaar discriminatie meemaakten, heeft hiervan melding gedaan. Vergeleken met de enquêteresultaten uit 2022 komt naar voren, dat alleen het percentage meldingen bij verbale agressie is toegenomen. Het percentage meldingen bij alle andere vormen van ongewenst gedrag is afgenomen. De cijfers zijn weergegeven in tabel 2.

Ongewenst gedrag	2022	2025
Verbale agressie	38,6%	41,5%
Fysieke agressie	42,1%	27,8%
Pesten	36,5%	34,6%
Seksuele intimidatie	27,6%	21,9%
Discriminatie	21,7%	17,7%
Bedreiging/ intimidatie	42,9%	41,9%

Tabel 2: Het percentage respondenten dat het meegemaakte ongewenst gedrag gemeld heeft bij een begeleider of vertrouwenspersoon, vergeleken met de resultaten van 2022.

Ondersteuning

Het merendeel (56,3%) van de geneeskundestudenten die het afgelopen jaar ongewenst gedrag hebben meegemaakt, heeft geen ondersteuning nodig gehad. 27,1% heeft wel ondersteuning ontvangen. Van de studenten die ondersteuning hebben gehad is ruim 80% daar tevreden over en een kleine 20% is daar niet tevreden over. 13,6 % van de studenten heeft geen ondersteuning gehad, maar had dat wel graag gewild.

Conclusie

De resultaten van ons onderzoek laten zien dat 1 op de 9 geneeskundestudenten de afgelopen 12 maanden te maken heeft gehad met een vorm van ongewenst gedrag. Verbale agressie komt het meest voor, gevolgd door seksuele intimidatie en discriminatie. Vrouwelijke studenten krijgen vaker te maken met ongewenst gedrag dan mannelijke studenten en in ruim driekwart van de gevallen vindt ongewenst gedrag plaats in de masterfase. Dit suggereert dat zich tijdens de coschappen vaker situaties van ongewenst gedrag voordoen dan in de preklinische fase. Studenten die te maken krijgen met ongewenst gedrag, ervaren vaak meerdere vormen tegelijk. Medisch specialisten zijn het vaakst betrokken bij ongewenst gedrag, gevolgd door patiënten/naasten van patiënten en A(N)IOS. Ongewenst gedrag wordt nog steeds vaker niet dan wel gemeld. Met name seksuele intimidatie, discriminatie en fysieke agressie worden weinig gemeld. Een deel van de studenten heeft nadien geen ondersteuning gehad, maar had dat wel graag gewild.

Ondanks de aandacht die er de laatste jaren is geweest voor grensoverschrijdend gedrag in de zorg, zijn de cijfers nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2022. Destijds gaf 1 op de 8 studenten aan dat zij de voorgaande 12 maanden ongewenst gedrag hebben ervaren. Nu is dat 1 op de 9. Wat betreft genderverschillen, het soort ongewenst gedrag en wie daarbij betrokken is, zijn er geen opvallende verschillen te zien vergeleken met de cijfers uit 2022. Bij de meeste vormen van ongewenst gedrag zien we een daling in het aantal studenten dat dit gedrag meldt. Dit is een zorgelijke situatie. Wanneer incidenten omtrent ongewenst gedrag niet worden gemeld, blijft dit voor de faculteit onzichtbaar en blijft de noodzaak om maatregelen te nemen uit. Ongewenst gedrag kan lijden tot stress en een onveilig gevoel bij geneeskundestudenten. Een onveilige leeromgeving heeft een negatieve invloed op de vorming tot arts en zal uiteindelijk resulteren in een mindere kwaliteit van de patiëntenzorg. Andersom draagt een veilige leeromgeving bij aan gezondere studenten en een betere kwaliteit van het geleverde werk (7). Om voldoende en goed gekwalificeerd zorgprofessionals in de toekomst te behouden, is het noodzakelijk om de heersende cultuur om te zetten naar een prettige leer-werkomgeving voor iedereen. Daarom doen wij de volgende aanbevelingen aan de faculteiten, de opleidingscoördinatoren en de coschapbegeleiders.

Aan de faculteiten:

- **Realiseer structurele monitoring van ongewenst gedrag.** Monitor ongewenst gedrag op elke faculteit structureel. Structurele monitoring kan onder andere via periodieke anonieme enquêtes onder geneeskundestudenten. Bespreek de verzamelde gegevens regelmatig (bijvoorbeeld twee keer per jaar) met de opleidingscommissie. Door structurele monitoring en evaluatie kan beter inzicht worden verkregen in de aard en omvang

van het probleem en kunnen gerichte maatregelen worden genomen om een veilig leerklimaat binnen de opleiding te creëren.

- **Organiseer verplichte coaching en bystander-trainingen voor geneeskundestudenten.**

Bied studenten tijdens de opleiding structurele coaching en bystander-trainingen aan, waarin zij leren hoe te reageren wanneer zij ongewenst gedrag zien of horen. Denk aan: wat doe je als iemand een seksueel getinte grap maakt? Wat zijn je opties als de supervisor iemand op de werkvloer kleineert? Hoe reageer je professioneel als de patiënt een discriminerende opmerking maakt? Besteed aandacht aan het herkennen van ongewenst gedrag en hoe dit effectief en laagdrempelig besproken kan worden. Oefen dit meermaals per jaar met praktijksimulaties. Hiermee worden studenten beter voorbereid om bij te dragen aan een veilige leer- en werkomgeving voor zichzelf en anderen.

Aan de coschapbegeleiders:

- **Implementeer [het zelfevaluatie-instrument van de Federatie Medisch Specialisten \(FMS\)](#) en specificeer dit voor coassistenten.**

De FMS heeft een hulpmiddel ontwikkeld om de ervaren sociale veiligheid voor vakgroepen te evalueren. Daarnaast is het een hulpmiddel om concrete verbeteracties af te spreken (8). Het zelfevaluatie-instrument is oorspronkelijk gemaakt voor A(N)IOS. Pas het instrument waar nodig aan zodat het aansluit bij coassistenten en integreer het als een verplicht onderdeel op afdelingen waar coassistenten actief zijn. Faciliteer zo een structurele en interdisciplinaire dialoog over sociale veiligheid.

- **Informeer geneeskundestudenten over hoe zij ongewenst gedrag kunnen melden en waar zij ondersteuning kunnen krijgen.** Informeer als lokale begeleider alle geneeskundestudenten persoonlijk aan het begin van elk coschap over wat zij kunnen doen als zij met ongewenst gedrag te maken krijgen. Maak duidelijk waar en hoe zij ongewenst gedrag kunnen melden, wat hun rechten als melder zijn en hoe de opvolging eruitziet. Vertel expliciet dat ongewenst gedrag binnen jouw organisatie onacceptabel is.

Literatuur:

1. De Geneeskundestudent. Infographic Ongewenst gedrag [internet]. 2023. Beschikbaar op: [230615-Ongewenst-Gedrag-infographic-DG.pdf](#)
2. De Jonge Specialist. Rapport 'Nationale a(n)ios enquête Gezond en veilig werken 2024 – trots op het vak, niet op de arbeidsomstandigheden'. 2024. [Internet] Beschikbaar op: <https://www.dejongespecialist.nl/rapport-nationale-anios-enquete-gezond-en-veilig-werken-2024/>
3. Vereniging voor Arts en Auto (VvAA). Wat voor collega ben jij? #vaniknaarwij [internet]. 2025. Beschikbaar op: <https://www.vvaa.nl/nieuws-en-kennis/nieuws-en-artikelen/wat-voor-collega-ben-jij>
4. Regeringscommissaris grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld. Zorgmanifest: Een commitment vanuit het hart van de zorg. [Internet]. 2025. Beschikbaar op: [Het zorgmanifest | RCGOG](#)
5. Cuijpers D, Schepers A, Van der Spijk-Ros J, Papadopoulos N,. Ingrijpen bij ongepast gedrag op de werkvloer kun je oefenen: Scenariotrainingen helpen om de volgende keer wél te reageren. Medisch Contact. 24 okt 2024. Beschikbaar op: <https://www.medischcontact.nl/actueel/laatste-nieuws/artikel/ingrijpen-bij-ongepast-gedrag-op-de-werkvloer-kun-je-oefenen>
6. Sociaal-Economische Raad (SER). Thema Grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer [internet]. 2026. Beschikbaar op: <https://www.ser.nl/nl/thema/arbeidsomstandigheden/dossiers/grensoverschrijdend-gedrag>
7. Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO). Handreiking gedragscode (on)gewenste omgangsvormen. [Internet]. 2020. Beschikbaar op: [Handreiking gedragscode \(on\)gewenste omgangsvormen | Arboportaal](#)
8. Federatie Medisch Specialisten. Rapport: Zelfevaluatie-instrument veilig opleidingsklimaat (ZIVOK). [Internet]. 2025. Beschikbaar op: <https://demedischspecialist.nl/themas/thema/veilig-opleidingsklimaat>

Privacy

DG heeft alle respondenten voor aanvang over het doel van de enquête geïnformeerd. Er is toestemming gevraagd om de data conform de AVG te verzamelen, te bewaren en anoniem te analyseren. Deelname was vrijwillig en kon te allen tijde worden beëindigd.

